

Egalitarian or Patriarchal?

On Gender Roles in Halacha

Rabbi Alan Haber

1. שולחן ערוך אבן העזר הלכות כתובות סימן סט

(ג) אלו הם הארבע: מעשה ידיה, ומציאתה, ופירותיה, וירושתה.

(ד) מעשה ידיה כנגד מזונותיה. לפיכך אם אמרה: איני ניזונית ואיני עושה, שומעין לה. הגה: וע"ל סימן פ'. י"א דכל אשה האומרת: איני ניזונית ואיני עושה, נתצטלה התקנה, ואינה יכולה לחזור בה ולומר: אני ניזונית ואני עושה (כ"י זקס הר"ן שכ"כ זקס הרמ"ה). ויש חולקים (כ"י נכ"ג). וכל שאינה ניזונית, אין לה כסות, והוא בכלל המזונות (קס זהר"ן). אבל הבעל שאמר: איני זנד ואיני נוטל מעשה ידיך, אין שומעין לו.

2. תלמוד בבלי מסכת שבועות דף ל עמוד א

/מתניי. / שבועת העדות נוהגת באנשים ולא בנשים.... גמ'. מנהני מילי? דת"ר: ועמדו שני האנשים - בעדים הכתוב מדבר

3. רמב"ם הלכות עדות פרק ט הלכה ב

נשים פסולות לעדות מן התורה שנאמר על פי שנים עדים לשון זכר ולא לשון נקבה.

4. שולחן ערוך חושן משפט הלכות דיינים סימן ז

(ד) אשה פסולה לדון.

5. פתחי תשובה שם

אשה פסולה לדון - עיין בתשובת פרי תבואה ס"י מ"ו מ"ש בזה. וכתב בספר ברכי יוסף אות י"ב, אף דאשה פסולה לדון מ"מ אשה חכמה יכולה להורות הוראה, וכן מתבאר מהתוספות [נדה נ" ע"א ד"ה כל הכשר] לחד שינויא דדבורה היתה מלמדת להם דינים, וכתב זה בספר החינוך, דבמצוה פ"ג הסכים דאשה פסולה לדון ובמצוה [קני"ח] [קני"ב] בענין שתוי כתב ומניעת ההורייה כו' וכן באשה חכמה הראויה להורות כו', ע"ש. ועיין בשע"ת באו"ח סימן תס"א סק"ז:

6. שולחן ערוך יורה דעה הלכות תלמוד תורה סימן רמו

אשה שלמדה תורה יש לה שכר, אבל לא כשכר האיש, מפני שאינה מצווה ועושה. ואף על פי שיש לה שכר, צו חז"ל שלא ילמד אדם את בתו תורה, מפני שרוב הנשים אין דעתן מכוונת להתלמד, ומוציאות דברי תורה לדברי הבאי לפי עניות דעתן. אמרו חכמים: כל המלמד את בתו תורה, כאילו מלמדה תיפלות (פי' דבר עבירה). בד"א בתורה שבע"פ; אבל תורה שבכתב לא ילמד אותה לכתחלה, ואם מלמדה אינו כמלמדה תיפלות (רמב"ם וסמ"ג ולא כמקצת ספרי הטור). הגה: ומ"מ חייבת האשה ללמוד דינים השייכים לאשה. (אגור זקס סמ"ג). ואשה אינה חייבת ללמד את בנה תורה, ומ"מ אם עוזרת לבנה או לבתולה קיעסקו בתורה, חולקת שכר זהדיהו. (הגהות מיימוני פ"א דת"ת וסמ"ג).